

Határozatok Tára

HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2017. január 12.¹

C-620/15. sz. ügy

A-Rosa Flussschiff GmbH

kontra

**Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (Urssaf)
d'Alsace, az Urssaf du Bas-Rhin jogutódjaként,
Sozialversicherungsanstalt des Kantons Graubünden**

(a Cour de cassation [semmitőszék, Franciaország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal — 1408/71/EGK rendelet — Szociális biztonság — Az alkalmazandó jogszabályok meghatározása — A 14. cikk (2) bekezdése a) pontjának i. alpontja — Nemzetközi személyszállítást végző vállalkozás hajózó személyzetének részét képező személyek — Svájci fióktelep — 574/72/EGK rendelet — A 12a. cikk (1a) bekezdése — E 101-es igazolás — Kötelező hatály”

I – Bevezetés

1. A Bíróság már több alkalommal megállapította, hogy a valamely tagállam illetékes intézménye² által kiállított, az Európai Unión belül mozgó munkavállaló e tagállam szociális biztonsági rendszeréhez tartozását tanúsító E 101-es igazolás³köti a fogadó tagállam illetékes hatóságát és bíróságait, így a munkavállaló nem tartozhat az utóbbi tagállam szociális biztonsági rendszerének hatálya alá.⁴

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — Az „illetékes intézmény” fogalmát illetően lásd az 1981. május 12-i 1390/81/EGK tanácsi rendelettel (HL 1981., L 143., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 222. o.), az 1998. június 29-i 1606/98/EK tanácsi rendelettel (HL 1998., L 209., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 308. o.) és a 2004. március 31-i 631/2004/EK tanácsi rendelettel (H 2004., L 100., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 10. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK rendelet tanácsi rendelet (HL 1971., L 149., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 35. o.; a továbbiakban: 1408/71 rendelet) 1. cikkének o) pontját.

3 — Az „Igazolás az alkalmazandó jogszabályokról” címet viselő E 101-es igazolás egy, az 1408/71 rendelet IV. címében hivatkozott migráns munkavállalók szociális biztonságával foglalkozó igazgatási bizottság által szerkesztett formanyomtatvány-mintát jelent. Lásd az igazgatási bizottságnak az 1408/71/EGK és az 574/72/EGK tanácsi rendelet alkalmazásához szükséges formanyomtatványokról (E 001, E 101, E 102, E 103, E 104, E 106, E 107, E 108, E 109, E 112, E 115, E 116, E 117, E 118, E 120, E 121, E 123, E 124, E 125, E 126 és E 127) szóló, 2005. március 17-i 202. határozatát (2006/203/EK) (HL 2006., L 77., 1. o.). 2010. május 1-jétől az E 101-es igazolás az új, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004., L 166., 1. o.) és a 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2009., L 284., 1. o.) rendelet alapján az A1 hordozható dokumentummá alakult.

4 — Lásd többek között: 2000. február 10-i FTS-ítélet (C-202/97, EU:C:2000:75); 2000. március 30-i Banks és társai ítélet (C-178/97, EU:C:2000:169); 2006. január 26-i Herbosch Kiere ítélet (C-2/05, EU:C:2006:69).

2. A jelen ügyben a teljes ülésen eljáró Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) lényegileg ezen ítélkezési gyakorlat olyan helyzetekre való alkalmazhatóságáról tesz fel kérdést a Bíróságnak, amelyekben a fogadó tagállam illetékes hatósága vagy bíróságai megállapították, hogy az E 101-es igazolás kiállításának feltételei nyilvánvalóan nem teljesülnek.⁵

3. Az alapeljárásban egy német társaság áll szemben a francia társadalombiztosítási hatóságokkal, egy több mint kétmillió eurós járulékmegállapítás tárgyában, amely a társadalombiztosításról szóló francia törvény azon tényállásra történő alkalmazásán alapul, hogy e társaság nem fizette meg a francia szociális biztonsági rendszerben a járulékokat a francia folyókon közlekedő kirándulóhajók fedélzetén dolgozó munkavállalók után. A francia hatóságok úgy vélik, hogy mivel az érintett munkavállalók szerződésük teljes időtartama alatt kizárólag Franciaországban közlekedő hajókon tevékenykedtek, így a francia szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartoztak az 1408/71 rendelet⁶ 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján, amely azt az általános szabályt mondja ki, miszerint a valamely tagállam területén alkalmazott személy e tagállam szociális biztonságról szóló jogszabályainak hatálya alá tartozik.

4. A társaság a maga részéről a svájci szociális biztonságról szóló jogszabályok alkalmazását kéri az érintett munkavállalók vonatkozásában, hivatkozva az E 101-es igazolásokra, amelyek tanúsítják, hogy a svájci szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartoznak. Ezeket az igazolásokat az illetékes svájci intézmény az említett rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontjának i. alpontja alapján állította ki, amely azon kivételt rögzíti, amely szerint az a fióktelep által foglalkoztatott személy, aki olyan vállalkozás hajózó személyzetének tagja, amely nemzetközi személyszállítási szolgáltatást végez, azon tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, amelyben e fióktelep található.

5. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a szóban forgó munkavállalók tevékenységének feltételei nyilvánvalóan nem tartoznak az 1408/71 rendelet 14. cikkének tárgyi hatálya alá. Felmerül tehát a kérdés, hogy ilyen körülmények között a fogadó állam illetékes intézménye vagy bíróságai értékelhetik-e, illetve adott esetben kivételes jelleggel megkérdőjelezhetik-e egy másik tagállam illetékes intézménye által kiállított E 101-es igazolás érvényességét.

6. A kérelem a szociális biztonság területén egyfelől a jogbiztonság és a munkavállalók Unión belüli szabad mozgása, másfelől az 1408/71 rendelet releváns rendelkezései megfelelő alkalmazásának követelménye közötti egyensúly kényes kérdését veti fel. E kérdés az utóbbi években a tagállamok munkaerőpiacainak integrációja folytán fajsúlyosabbá vált.⁷

7. A jelen indítványban ismertetem azokat az okokat, amelyek miatt úgy vélem, hogy a jelen ügy körülményei között nem indokolt a Bíróság ítélkezési gyakorlatának oly módon történő megváltoztatása, hogy az elismerjen egy kivételt az E 101-es igazolás kötelező hatálya alól.

5 — E kérdéskör a Bíróság előtt folyamatban lévő további ügyek tárgyát is képezi. Lásd többek között: C-474/16, *Belu Dienstleistung* és *Nikless* ügy. Lásd még ebben az értelemben: C-359/16, *Altun* és társai ügy, valamint C-356/15, *Bizottság kontra Belgium* ügy.

6 — Lásd a 2. lábjegyzetet.

7 — 2012-ben és 2013-ban a kiállított A1-es igazolások (az E 101-es igazolásokat felváltó új dokumentum) összesített száma 1,53 millió és 1,74 millió volt. Konkrétan, a két vagy több tagállamban tevékenységet folytató személyek számára kiállított A1-es igazolások száma jelentősen nőtt, a 2010. évi 168 279-ről a 2013. évi 370 124-re, ami ezen időszak során 120%-os növekedést jelent. Lásd: *Pacolet, J., és De Wispeleere, F., Posting of workers – Report on A1 portable documents issued in 2012 and 2013*, közzétette a Bizottság 2014. decemberében, 8. o.

II – Jogi háttér

A – Az 1408/71 rendelet

8. Az 1408/71 rendeletnek „Az alkalmazandó jogszabályok meghatározása” című II. címében található, „Általános szabályok” című 13. cikkének (1) bekezdése, illetve (2) bekezdésének a) pontja a következőképpen rendelkezik:

„(1) [...] [A] rendelet hatálya alá tartozó személyekre csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandóak. E jogszabályokat e cím rendelkezései szerint kell meghatározni.

(2) A 14–17. cikk rendelkezéseire is figyelemmel:

a) egy tagállam területén alkalmazott személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, még abban az esetben is, ha egy másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel, vagy, ha az őt alkalmazó vállalkozás vagy magánszemély székhelye vagy lakóhelye egy másik tagállam területén található.”

9. E rendeletnek „Az ellenérték fejében munkát végző személyekre (kivéve a tengerészekre) alkalmazandó különös szabályok” című, az említett címben található 14. cikke (2) bekezdése a) pontjának i. alpontja a következőképpen rendelkezik:

„A 13. cikk (2) bekezdésének a) pontja az alábbi kivételekkel és körülmények között alkalmazandó:

[...]

(2) Az a személy, akit szokásosan két vagy több tagállam területén foglalkoztatnak, a következők szerint meghatározott jogszabályok hatálya alá tartozik:

b) az a személy, aki egy olyan vállalkozás személyzetének tagja, amely más vagy saját számlájára nemzetközi vasúti, közúti, légi vagy belvízi személyszállítási vagy árufuvarozási szolgáltatást végez, és amely vállalkozás székhelye egy tagállamban található, az utóbbi tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik a következő megszorításokkal:

i. ha az említett vállalkozás fiókteleppel vagy állandó képvisellel rendelkezik más tagállamban, mint amelyikben a székhelye található, e fióktelep vagy állandó képviselő által alkalmazott személy azon tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, amely tagállamban e fióktelep vagy állandó képviselő található.”

10. Az 1408/71 rendeletnek „Az e rendelet hatálya alá tartozó intézmények és személyek közötti viszony” című 84a. cikkének (3) bekezdése a következőket írja elő:

„E rendelet értelmezése vagy alkalmazása során felmerülő nehézségek esetén, amelyek veszélyeztethetik egy, a rendelet hatálya alá tartozó személy jogait, az illetékes állam, vagy az érintett személy lakóhelye szerinti állam intézménye kapcsolatba lép az érintett tagállam(ok) intézményé(ei)vel. Ha észszerű időn belül nem találnak megoldást, az érintett hatóságok az igazgatási bizottsághoz fordulhatnak, hogy avatkozzon be.”

11. Az 1408/71 rendeletet hatályon kívül helyezte és felváltotta a 883/2004 rendelet⁸, 2010. május 1-jei hatállyal.⁹ Az alapeljárás releváns tényállását tehát időbeli hatályára tekintettel az 1408/71 rendelet¹⁰ szabályozza.

B – Az 574/72 rendelet

12. Az 574/72/EGK rendeletnek¹¹ „A rendeletnek az alkalmazandó jogszabályokat meghatározó rendelkezéseinek végrehajtása” című III. címében szereplő 12a. cikkének (1a) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A rendelet 14. cikke (2) [...] bekezdésének, [...] az alkalmazása során a következő szabályokat kell alkalmazni:

[...]

Amennyiben a rendelet 14. cikke (2) bekezdés a) pontjának megfelelően a nemzetközi közlekedési vállalkozás hajózó személyzetéhez tartozó személy az őt alkalmazó vállalkozás székhelye, fióktelepe vagy állandó telephelye szerinti, illetőleg lakóhelye és elsődleges munkaviszonya helye szerinti tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, az ezen tagállam hatáskörrel rendelkező hatósága által kijelölt intézmény az érintett személy részére igazolást bocsát ki arról, hogy az érintett személy a jogszabályai hatálya alá tartozik.”

13. Az 574/72 rendeletet hatályon kívül helyezte és felváltotta a 987/2009/EK rendelet¹² 2010. május 1-jei hatállyal.¹³ Időbeli hatálya miatt tehát az előbbi rendeletet kell alkalmazni az alapeljárásban.¹⁴

C – Megállapodás az Európai Közösség és tagállamai, illetve a Svájci Államszövetség között a személyek szabad mozgásáról

14. Az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség között a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodásnak (a továbbiakban: EK–Svájc-megállapodás)¹⁵ „A szociális biztonsági rendszerek összehangolása” című 8. cikkének b) pontja a következőket mondja ki:

„A Szerződő Felek, a II. mellékletnek megfelelően, rendelkezéseket fogadnak el a szociális biztonsági rendszerek összehangolásáról, különösen az alábbiak érdekében: [...]

c) az alkalmazandó jogi előírások meghatározása.”

8 — Lásd a 3. lábjegyzetet. Meg kell említeni, hogy a nemzetközi szállítási ágazatban dolgozó személyekre vonatkozó sajátos szabályokat e rendelet nem veszi át. E személyekre immár e rendelet 13. cikkében szereplő, a két vagy több tagállamban dolgozó személyeket érintő rendelkezések vonatkoznak. Lásd a Gyakorlati útmutató az alkalmazandó jogról az Európai Unióban (EU), az Európai Gazdasági Térségben (EGT) és Svájcban című, 2013. decemberi bizottsági dokumentumot, 24. és 31. o.

9 — Lásd a 883/2004 rendelet 91. cikkét, valamint 987/2009 rendelet 97. cikkét.

10 — Lásd még a jelen indítvány 13., 17. és 18. pontját.

11 — A 2005. április 13-i 647/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2005., L 117., 1. o.) módosított, az 1408/71 rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendelet (HL 1972., L 74., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 83. o.; a továbbiakban: 574/72 rendelet).

12 — Lásd a 3. lábjegyzetet.

13 — Lásd a 987/2009 rendelet 96. cikkének (1) bekezdését.

14 — Lásd még a jelen indítvány 11., 17. és 18. pontját.

15 — Az 1999. június 21-én Luxemburgban aláírt megállapodás, amelyet az Európai Közösség nevében a Svájci Államszövetséggel létrejött hét megállapodás megkötéséről szóló, 2002. április 4-i 2002/309/EK, Euratom tanácsi és – a tudományos és műszaki együttműködésről szóló megállapodás tekintetében – bizottsági határozat hagyott jóvá (HL 2002. L 114., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 41. kötet, 89. o.).

15. Az EK–Svájc megállapodásnak „A szociális biztonsági rendszerek összehangolása” című II. mellékletének 1. cikke szerint:

„(1) A szociális biztonsági rendszerek összehangolása területén a Szerződő Felek megállapodnak az e megállapodás aláírásának időpontjában hatályos és az e melléklet A. szakaszával módosított, e megállapodásban említett közösségi jogi aktusok vagy e jogi aktusokkal egyenértékű szabályok egymás közötti alkalmazásában.

(2) Az e melléklet A. szakaszában említett jogi aktusokban foglalt »tagállam(ok)« kifejezést a jogszabályok hatálya alá tartozó államokon kívül Svájcra is érteni kell.”

16. A szóban forgó melléklet A. szakasza többek között az 1408/71 rendeletre és az 574/72 rendeletre hivatkozik.

17. A 883/2004 rendelet 90. cikke (1) bekezdésének c) pontja, illetve a 987/2009 rendelet 96. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján az 1408/71 rendelet és az 574/72 rendelet hatályban marad és továbbra is joghatással bír, többek között az EK–Svájc-megállapodás vonatkozásában, amíg azt a 883/2004 rendelet, illetve a 987/2009 rendelet fényében nem módosítják.

18. Az EK–Svájc-megállapodás által létrehozott vegyes bizottság 2012. április 1-jén hatályba lépett 1/2012 határozata¹⁶ naprakésszé tette a megállapodás II. mellékletének A. szakaszát, és az immár a 883/2004 és a 987/2009 rendeletekre hivatkozik. Mivel az alapeljárás releváns tényállása korábbi, mint e határozat hatálybalépése, így arra időbeli hatálya miatt továbbra is az 1408/71 rendelet és az 574/72 rendelet vonatkozik.¹⁷

III – Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés és a Bíróság előtti eljárás

19. Az A-Rosa Flussschiff GmbH társaság (a továbbiakban: A-Rosa) egy német jog szerinti társaság, amelynek székhelye Németországban található, és amely hajókirándulásokat szervez Európa különböző folyóin. Az A-Rosa rendelkezik egy svájci fiókteleppel, amelynek tevékenységét az Európában közlekedő hajókkal kapcsolatos valamennyi működési, jogi és üzemeltetési kérdés, és az e hajókon alkalmazott személyzettel kapcsolatos humánerőforrás-kérdések irányítása jelenti. A társaság Franciaországban nem rendelkezik sem leányvállalattal, sem fiókteleppel.

20. Az A-Rosa többek között két kirándulóhajót üzemeltet a Rhône és a Saône folyókon Franciaországban, amelyeken Franciaországtól eltérő tagállamok állampolgárai dolgoznak idényjelleggel vendéglátási munkakörökben. A két hajó kizárólag francia belvizeken közlekedik.

21. 2007. június 7-én az A-Rosa e két hajóján előre be nem jelentett ellenőrzést tartottak, amelyek eredményeként a francia szociális biztonsági intézmények szabálytalanságokat állapítottak meg a két hajó fedélzetén vendéglátási feladatokat ellátó mintegy 90 alkalmazottal kapcsolatban. Az érintett munkavállalókat a társaság svájci fióktelepe vette fel és alkalmazta, a svájci jog hatálya alá tartozó munkaszerződések alapján.

16 — A megállapodáshoz tartozó, a szociális biztonsági rendszerek koordinációjáról szóló II. melléklet cseréjéről szóló, 2012. március 31-i 1/2012 határozat (HL 2012. L 103., 51. o.).

17 — Lásd még a módosított EK–Svájc-megállapodás II. mellékletének 3. és 4. pontját, amelyek még mindig az 1408/71 rendeletre és az 574/72 rendeletre hivatkoznak, „a múltban felmerült esetben”.

22. Ezen ellenőrzések során az A-Rosa bemutatta az első, a 2007. évre szóló E 101-es igazolásokat, amelyeket 2007. szeptember 6-án a Sozialversicherungsanstalt des Kantons Graubünden (Graubünden Kanton Társadalombiztosítási Hivatala, Svájc, a továbbiakban: a svájci intézmény), állított ki, és amelyek az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontjának i. alpontja alapján igazolják az érintett munkavállalók svájci társadalombiztosítási rendszerbe való tartozását.

23. 2007. október 22-én az alsó-rajnai Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (társadalombiztosítási és családi járulékokat beszedő szervezet, a továbbiakban: Urssaf) késedelmi kamatokkal együtt 2024 123 euró összegű tartozásról tájékoztatta az A-Rosát, a francia társadalombiztosítási rendszerbe az érintett munkavállalók után a 2005. április 1-je és 2007. szeptember 30. közötti időszak vonatkozásában be nem fizetett járulékok miatt.

24. 2008. július 7-én az A-Rosa a tribunal des affaires de sécurité sociale du Bas-Rhin (alsó-rajnai társadalombiztosítási bíróság, Franciaország) előtt vitatta a hátralékot; e bíróság a keresetet 2011. február 9-én elutasította. A bíróság többek között egyrészt úgy tekintette, hogy a társaság franciaországi tevékenysége szokásos, állandó és folyamatos volt, másrészt pedig, hogy az, hogy a munkáltató bemutatta az E 101-es igazolásokat, nem indokolhatja a vitatott hátralék törlését.

25. 2011. március 10-én az A-Rosa fellebbezést terjesztett elő ezen ítélettel szemben a cour d'appel de Colmar (colmari fellebbviteli bíróság, Franciaország) előtt. Az Urssaf d'Alsace, mint az Urssaf du Bas-Rhin jogutódja, e bíróságtól többek között azt kérte, hogy hagyja helyben a tribunal des affaires de sécurité sociale du Bas-Rhin (alsó-rajnai társadalombiztosítási bíróság) 2011. február 9-i ítéletét.

26. „Az [A-Rosa] társaság által Franciaországban alkalmazott személyek részére kiállított E 101-es formanyomtatványok visszavonására irányuló kérelem” című 2011. május 27-i levelével az Urssaf du Bas-Rhin az E 101-es formanyomtatványok visszavonását kérte a svájci intézménytől, kiemelve többek között az alábbi megfontolásokat:

„Mivel a hajók tevékenysége folyamatosan és kizárólagosan Franciaországban zajlik, a kifejezetten a hajó fedélzetén történő foglalkoztatás céljából felvett munkavállalók tekintetében rendszeres bevadásokat kellett volna benyújtani a francia szociális védelmi hatóságok felé.

Mivel a hajók kizárólag francia felségvizeken közlekednek, ebből az következik, hogy az [1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdésének a) pontja], amely a nemzetközi utasszállításra vonatkozik, nem alkalmazható e társaság munkavállalóinak helyzetére.

Következésképpen az e munkavállalók számára kiállított E 101-es nyomtatványokat nem lett volna szabad kiadni az [1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdésének a) pontja] alapján.”

27. Az Urssaf du Bas-Rhin részére küldött 2011. augusztus 18-i levelében a svájci intézmény többek között az alábbiakra mutatott rá:¹⁸

„Az [A-Rosa] vállalat kirándulóhajók fedélzetén kínál utazásokat a Dunán, a Rhône és a Saône folyókon, valamint a Rajnán. A társaság ezenkívül jelentős üzleti tevékenységet fejt ki Svájcban. A Churban található svájci leányvállalat foglalkozik a kirándulóhajók üzemeltetésével kapcsolatos valamennyi üggyel. A személyzet felvételére szintén a Churban található svájci leányvállalat közvetítésével kerül sor.

18 — A francia kormány benyújtotta az említett levél eredeti német nyelvű szövegének fordítását.

A dunai és rajnai utazások többek között több európai országon át vezetnek. Az [A-Rosa] ezenkívül előadja, hogy a hajózó személyzetet meghatározott rendben különböző hajókon és útvonalakon is foglalkoztatják. Az [A-Rosa] által alkalmazott munkavállalók főszabály szerint megfelelnek az [1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdésének a) pontjában] hivatkozott feltételeknek.

Felhívtuk az [A-Rosa] vállalat figyelmét arra, hogy az [1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontjának] rendelkezései szerint a munkavállalókra vonatkozó különleges szabályok csak akkor alkalmazhatók, ha azok *két vagy több tagállam* területén a nemzetközi szállítási vállalkozás alkalmazottai. Ha e személyek tevékenységüket a hajók fedélzetén ténylegesen kizárólag francia területen fejtik ki, úgy a tevékenység helyének elve alapján a francia jogszabályokat kell alkalmazni ([az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja]).

Már köteleztük arra az [A-Rosa] vállalatot [...] hogy az adott ország jogának [megfelelően] vonja le a társadalombiztosítási járulékokat olyan személyek esetében, akik ténylegesen csak [az Európai Unió] egy tagállamában dolgoznak.

Figyelemmel a tények összességére, illetve tekintettel többek között arra, hogy 2007-ben valamennyi társadalombiztosítási járulékot Svájcban vontak le és fizettek meg az Önök kifogásának alapját képező személyek után, ezért kérjük, hogy mondjanak le a biztosítási kötelezettség francia jogszabályok hatálya alá vonását illető visszamenőleges korrekcióról.”

28. A cour d’appel de Colmar (colmari fellebbviteli bíróság) előtt folyó eljárás során az A-Rosa bemutatta a második, a 2005. és 2006. évekre vonatkozó E 101-es igazolásokat, amelyeket az illetékes svájci intézmény 2012. május 14-én az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontjának i. alpontja alapján állított ki.

29. 2013. szeptember 12-i ítéletével a cour d’appel (fellebbviteli bíróság) lényegileg elutasította az A-Rosa által benyújtott fellebbezést. E bíróság többek között úgy ítélte meg, hogy a társaság által bemutatott E 101-es igazolások nem mentesítették azt a francia szociális biztonsági rendszerrel szemben fennálló kötelezettségek alól, amely alá az érintett munkavállalóknak az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján tartozniuk kellett. Az e rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontjának i. alpontja szerinti kivétel kapcsán az említett bíróság az alábbi megfontolásokat emelte ki:

„[...] [E]gyrészt, [...] a benyújtott E 101-es igazolások önmagukban nem kapcsolódnak a Luna és a Stella nevű hajókon ténylegesen betöltött munkakörökhöz, és az igazolások a hajók nevét sem tartalmazzák.

Másrészt és ezenfelül, a fellebbező társaság nem nyilatkozik úgy, hogy a szóban forgó személyzetet a Luna és Stella hajóin kívüli vendéglátó feladatokon kívül máshol is igénybe vette volna. Ahogy arra rámutat, a társaság e két kirándulóhajót kizárólag Franciaországban használta, a Rhône és a Saône folyókon, április és november között, és a hajók a téli időszak során Lyonban horgonyoztak.

Ebből következik, hogy annak ellenére, hogy a társaság a vendégeket külföldön is toborozhatta, és a vendégek a fellebbező társasággal akár Franciaországon kívül is köthettek szerződést, a folyón történő személyszállítás – amely feladatra a szóban forgó személyzetet rendelték – kizárólag az ország határain belül történt, így annak nincs nemzetközi jellege.

A fellebbező társaság az [1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontjának i. alpontja] értelmében ugyan kiállított E 101-es igazolásokat, azonban ügyelt arra, hogy azokon ne szerepeljen se a munkavégzés helye, se az érintett hajók megnevezése. A társaság ennél fogva fenntartotta magának a lehetőséget arra, hogy a toborzott személyzetet nemzetközi személyszállításra alkalmazza, többek között az állítása szerint egyébiránt a Rajnán és a Dunán üzemeltetett hajókon, és az eljárás során bemutatott E 101-es igazolások érvényessége nem vitatható.

Ugyanakkor, mivel a szóban forgó személyzetet végül csak a Franciaország területén végzett személyszállítás során foglalkoztatták, a fellebbező társaság nem tartozik a nemzetközi személyszállítás esetére irányadó eltérő rendelkezések hatálya alá.”

30. A cour d’appel de Colmar (colmari fellebbviteli bíróság) 2013. szeptember 12-i ítéletéből kitűnik, hogy az Urssaf d’Alsace megidézttette a svájci intézményt, de az nem jelent meg és nem is képviseltette magát.

31. 2013. október 21-én az A-Rosa felülvizsgálati kérelmet nyújtott be ezen ítélettel szemben a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) előtt, amely teljes ülésen felfüggesztette az eljárást és az alábbi kérdést terjesztette előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé:

„Az [574/72] rendelet 11. cikke (1) bekezdésének, valamint 12a. cikke (1a) bekezdésének megfelelően azon tagállamnak, amelynek társadalombiztosítási jogszabályai a munkavállaló helyzetére továbbra is alkalmazandók, az illetékes hatósága által kijelölt intézmény által kiállított E 101-es igazoláshoz fűződő joghatás köti-e egyrészt a fogadó állam intézményeit és hatóságait, másrészt ugyanezen tagállam bíróságait abban az esetben, ha megállapításra került, hogy a munkavállaló tevékenysége végzésének feltételei nyilvánvalóan nem tartoznak az 1408/71 rendelet 14. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott, kivételt megállapító szabályok tárgyi hatálya alá?”

32. Az A-Rosa, az Urssaf d’Alsace, a belga és a cseh kormány, Írország, a francia és a ciprusi kormány, valamint az Európai Bizottság terjesztettek elő írásbeli észrevételeket. A 2016. október 5-én tartott tárgyalás során az A-Rosa, az Urssaf d’Alsace, a belga kormány, Írország és a francia kormány, valamint a Bizottság terjesztett elő szóbeli észrevételeket.

IV – Jogi elemzés

A – Bevezető észrevételek

33. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegileg arra kéri a Bíróságot, hogy döntse el, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata által általában az E 101-es igazolásnak tulajdonított kötelező hatály¹⁹ köti-e a fogadó tagállam illetékes intézményét és bíróságait, amennyiben ezek megállapítják, hogy a munkavállalói tevékenység feltételei nyilvánvalóan nem tartoznak a 1408/71 rendelet 14. cikke (1) és (2) bekezdésének tárgyi hatálya alá.

34. Kérelme alátámasztása érdekében a kérdést előterjesztő bíróság rámutat többek között arra, hogy e problémakör jelenleg több jogvitában is felmerül a vállalkozások tevékenységének nemzetközivé válása, valamint az adó és társadalombiztosítás optimalizálására irányuló stratégiák elfogadása következtében, megkérdőjelezve a munkavállalók szabad mozgásának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának elvét, valamint a hatékony és torzításmentes verseny létezését a belső piacon. A Bíróság elé terjesztett észrevételekből egyébként kitűnik, hogy a jelen kérelem két, a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) büntetőtanácsa által 2014. március 11-én hozott ítélet²⁰ folyamánya, amelyek büntetőeljárások keretében megkérdőjelezik egy másik tagállam illetékes intézménye által kiállított E 101-es nyomtatvány kötelező hatályát.

19 — Lásd többek között: 2000. február 10-i FTS-ítélet (C-202/97, EU:C:2000:75); 2000. március 30-i Banks és társai ítélet (C-178/97, EU:C:2000:169); 2006. január 26-i Herbosch Kiere ítélet (C-2/05, EU:C:2006:69).

20 — 2014. március 11-i 1078. sz. (FR:CCASS:2014:CR01078) és 1079. sz. (FR:CCAS:2014:CR01079) ítéletek. Ezen ítéletekkel a Cour de cassation büntetőtanácsa rejtett munkaszerződés miatt elmarasztalt két, brit és spanyol légitársasági társaságot, noha e társaságok bemutattak olyan E 101-es igazolásokat, amelyek azt tanúsították, hogy az érintett munkavállalók más tagállamok szociális biztonsági rendszereihez tartoznak. E bíróság úgy tekintette, hogy nem szükséges előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszteni a Bíróság elé.

35. Mindenekelőtt rá kell mutatni, hogy az előzetes döntésre utaló határozatból kitűnik, hogy a szóban forgó E 101-es igazolásokat a svájci intézmény az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontjának i. alpontja, vagyis az azon személyekre vonatkozó kivétel alapján állította ki, akik olyan vállalkozás hajózó személyzetének tagjai, amely nemzetközi személy- vagy teherszállítási szolgáltatást végez.²¹ Ebből következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által feltett, az E 101-es igazolás kötelező hatályára vonatkozó kérdés csak e rendelkezés kapcsán merül fel. Az E 101-es igazolás kötelező hatálya ugyanis nem léphet túl ezen igazolás tartalmán. Ennélfogva úgy vélem, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés valójában e rendelkezésre vonatkozik, az említett cikkben előírt egyéb kivételekre pedig nem.²²

36. Ezt követően rá kell mutatni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság semmilyen azzal kapcsolatos tájékoztatást nem adott, hogy a jelen ügyben, ahogy arra az Urssaf d'Alsace és a francia kormány láthatóan utal,²³ az A-Rosa, illetve az érintett munkavállalók részéről elkövetett csalásról vagy joggal való visszaélésről van-e szó. Az alábbi elemzésben tehát abból az előfeltevésből fogok kiindulni, amely szerint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés nem a Bíróság E 101-es igazolás kötelező hatályára vonatkozó ítélkezési gyakorlatának joggal való visszaélés vagy csalás esetén való alkalmazhatóságát érintő felvilágosításokat kér.²⁴

37. Ezzel szemben úgy vélem, hogy előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a fogadó tagállam illetékes intézményei és bíróságai elutasíthatnak-e egy E 101-es igazolást annak érdekében, hogy a munkavállalót e tagállam szociális biztonsági rendszerének hatálya alá vonják, az olyan, az alapeljárásban szereplő helyzetben, amelyben ezen intézmény, illetve ezek a bíróságok megállapítják, hogy a munkavállalói tevékenység feltételei nyilvánvalóan nem tartoznak azon rendelkezés, vagyis a jelen esetben az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontja i. alpontjának tárgyi hatálya alá, amely alapján az E 101-es igazolást kiállították, noha az igazolást kibocsátó intézmény e megállapítás ellenére sem vonta vissza vagy nyilvánította érvénytelennek az említett igazolást.²⁵

38. E tekintetben az iratokból kitűnik, hogy a jelen ügyben párbeszéd folyt a francia hatóságok és az E 101-es igazolásokat kiállító svájci illetékes intézmény között, ezek visszavonása érdekében. Ebben az összefüggésben a svájci intézmény elismerte a francia hatóságokkal szemben, hogy az említett 14. cikk (2) bekezdésének a) pontja nem alkalmazható az érintett munkavállalókra, *amennyiben* ők a hajók fedélzetén tevékenységüket kizárólag francia területen fejtik ki.²⁶

21 — Lásd a jelen indítvány 22. és 28. pontját.

22 — Konkrétabban úgy vélem, hogy a jelen ügy nem vonatkozik az 1408/71 rendelet 14. cikkének (1) bekezdésében szereplő, más tagállamok területére *kirendelt* személyeket érintő kivételekre.

23 — A tárgyalás során az Urssaf d'Alsace előadta, hogy a jelen ügyben a csalást valamennyi francia bíróság megállapította. A francia kormány írásbeli észrevételeiben előadja, hogy valószínű, hogy az általa az Urssaf későbbi ellenőrzése során bemutatott igazolásokkal kapcsolatos kérelmében az A-Rosa társaság elhallgatta azt a tényt, hogy az érintett munkavállalók csak az egyik tagállamban dolgoznak, annak érdekében, hogy az uniós tagállami állampolgár munkavállalókat kivonja a francia jogszabályok hatálya alól. E kormány szerint a francia Cour des comptes (számvevőszék) úgy értékelte, hogy a be nem jelentett kirendelt munkavállalókhöz kapcsolódó csalás 380 millió euró szociálisbevételek-kiesést jelentett a francia szociális biztonsági rendszer számára.

24 — A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 267. cikkben szereplő előzetes döntéshozatali eljárás keretében az alapügy tényállásának a megállapítása és megítélése kizárólag a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik. Lásd többek között: 2016. július 28-i Kratzer-ítélet (C-423/15, EU:C:2016:604, 27. pont).

25 — Hangsúlyozom, hogy a jelen esetben az alapeljárás felei, valamint a Bíróság előtti eljárásba beavatkozó felek eltérő álláspontokat fejtettek ki azzal kapcsolatban, hogy az érintett munkavállalók helyzete az 1408/71 rendelet 14. cikkének hatálya alá tartozik-e. Az A-Rosa előadja, hogy a munkavállalók helyzete a 14. cikke (1) bekezdésének, illetve (2) bekezdésének is a hatálya alá tartozik, kiemelve, hogy az érintett munkavállalókat azért alkalmazták, hogy a társaság valamennyi kirándulójában dolgozzanak, azok földrajzi elhelyezkedésétől függetlenül. Az Urssaf d'Alsace ezzel szemben úgy véli, hogy e két bekezdés egyike sem alkalmazható a jelen ügyben; e véleménynyel Írország is egyetért. A Bizottság osztja a francia bíróságok álláspontját az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontjának nyilvánvaló alkalmazhatatlanságát illetően. Ezzel szemben úgy véli, hogy a kérdést előterjesztő bíróság tévesen alapította előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdését arra az előfeltevésre, amely szerint a munkavállalók nyilvánvalóan nem tartoznak e cikk (1) bekezdése a) pontjának hatálya alá. Végül a ciprusi kormány előadja, hogy mivel az illetékes intézmény az E 101-es igazolásokat kiállította, feltételeznünk kell, hogy ezek kiállítására a szabályozásnak megfelelően került sor, valamint hogy azok a tényleges körülményeket tükrözik.

26 — Lásd a jelen indítvány 27. pontját.

39. A svájci intézmény ugyanakkor nem végzett konkrét értékelést azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy az érintett munkavállalók e helyzetben vannak-e, és ha igen, milyen mértékben, annak érdekében, hogy az egyes igazolások vonatkozásában eldöntse, hogy azokat vissza kell-e vonni, illetve érvénytelené kell-e nyilvánítani. Ezenfelül ez az intézmény azt kérte a francia hatóságoktól, hogy mondjanak le a biztosítási kötelezettség francia jogszabályok hatálya alá vonását illető visszamenőleges korrekcióról, amit a francia hatóságok hallgatólagosan elutasítottak. Az A-Rosa részére kézbesített hátralékerősítés ugyanis éppen hogy feltételezte az ilyen visszamenőleges korrekciót.²⁷ Összegezve, a francia hatóságok és a svájci illetékes intézmény közötti párbeszéd nem tette lehetővé a jelen ügyben felmerült problémák, és különösen az E 101-es igazolások visszavonásának, illetve az e tekintetben elvégzendő korrekcióknak a megoldását.

40. A jelen ügy fókuszában álló elvi kérdés annak eldöntésében áll, hogy egy ilyen helyzetben, az E 101-es igazolás érvényességének megítélése, és ennél fogva az érintett munkavállaló helyzetére alkalmazandó társadalombiztosítási szabályozás meghatározása érdekében az 1408/71 rendelet II. címének rendelkezései alapján melyik a végső fokon illetékes nemzeti hatóság. Mindig az E 101-es igazolást kibocsátó intézményt illeti az utolsó szó az igazolás kötelező hatályát illetően? Vagy ilyen helyzetben el kell ismerni, hogy a fogadó tagállam illetékes intézményének, vagy legalábbis e tagállam bíróságainak megvan a lehetőségük arra, hogy elutasítsák az E 101-es igazolást, amennyiben a kibocsátó intézmény maga nem vonta vissza vagy nem nyilvánította érvénytelennek az igazolást?

B – A javasolt válaszok

41. Az A-Rosa, a cseh kormány, Írország és a ciprusi kormány, valamint a Bizottság azt javasolják, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre olyan választ adjon, amely szerint az E 101-es igazolás kötelező ereje fennáll az olyan, az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben is, amikor a fogadó tagállam illetékes intézménye vagy bíróságai megállapítják, hogy a munkavállalói tevékenység feltételei nyilvánvalóan nem tartoznak az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontja i. alpontjának tárgyi hatálya alá. E felek szerint a Bíróság FTS-ítélet²⁸ által bevezetett ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy kizárólag az E 101-es igazolást kiállító intézmény, vagyis a jelen ügyben a svájci intézmény rendelkezik hatáskörrel az E 101-es igazolás érvénytelené nyilvánítását, vagy visszavonása révén alkalmazásának mellőzését illetően, ha megállapítja, hogy az igazolást tévedésből adta ki.

42. Ezzel szemben az Urssaf d'Alsace és a francia kormány lényegileg azt javasolja, hogy a Bíróság változtassa meg ezt az ítélkezési gyakorlatot, és ismerje el a fogadó tagállam illetékes intézménye és bíróságai lehetőségét az E 101-es igazolás elutasítására abban az esetben, ha nyilvánvalóan nem alkalmazható az a rendelkezés, amelynek alapján ezt az igazolást kiállították. E felek először az 1408/71 rendelet által annak érdekében előírt párbeszédre és egyeztetésre irányuló eljárások gyengeségére hivatkoznak, hogy az E 101-es igazolást kiállító állam együttműködésének hiányában vagy az azzal fennálló vita esetén hatékony jogorvoslatot biztosítsanak a fogadó tagállam számára. Másodszor, e felek hivatkoznak a tisztességtelen verseny és a szociális dömping megelőzésének más összefüggésekben a Bíróság ítélkezési gyakorlatában is elismert jelentőségére.²⁹

27 — Az A-Rosa részére 2007. október 22-én kézbesített hátralékerősítés ily módon a 2005. április 1-je és a 2007. szeptember 30. közötti időszakra vonatkozik. Lásd a jelen indítvány 23. pontját.

28 — 2000. február 10-i FTS-ítélet (C-202/97, EU:C:2000:75).

29 — E felek egy harmadik, arra vonatkozó érvre is hivatkoznak, hogy küzdeni kell a joggal való visszaélés és a csalás ellen. Mivel az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból nem tűnik ki, hogy a jelen ügyben visszaélés vagy csalás állna fenn, ezért úgy vélem, hogy erre az érvre a jelen ügyben nem kell kitérni. Lásd e tekintetben a jelen indítvány 36. pontját.

43. A belga kormány úgy véli, hogy a jelen előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés tárgyát képező helyzetben nem szükséges a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megváltoztatása ahhoz, hogy a fogadó tagállam illetékes intézménye és bíróságai elvethessék az E 101-es igazolást, mivel egyszerűen annak *prima facie* megállapításáról van szó, hogy az igazolást más tevékenységhez állították ki, mint amelyet az említett igazolásban szereplő munkavállaló végez.

C – Az 1408/71 rendelet által előírt kollíziós szabályokról és a Bíróság E 101-es igazolás kötelező hatályára vonatkozó ítélkezési gyakorlatáról

44. Mielőtt rátérnék a Bíróság E 101-es igazolás kötelező hatályára vonatkozó ítélkezési gyakorlata megváltoztatásával kapcsolatos kérdésre, álláspontom szerint célszerű felidézni az 1408/71 rendelet II. címének rendelkezései által kialakított kollíziós rendszer alapvető sajátosságait, valamint az ezen ítélkezési gyakorlat mögött meghúzódó megfontolásokat.

45. Mindenekelőtt rá kell mutatni, hogy bár az 1408/71 rendelet kizárólag a nemzeti szociális biztonsági jogszabályok koordinációs rendszerének kialakítására irányul, tiszteletben tartva azok különleges sajátosságait,³⁰ az e rendeletben előírt kollíziós szabályok kötelezőek a tagállamra nézve.³¹ E rendelet II. címének rendelkezései, amelyek közé a 14. cikk (2) bekezdése a) pontjának i. alpontja is tartozik, a Bíróság megfogalmazása szerint teljes és egységes kollíziós szabályrendszert képeznek, amelyek célja annak biztosítása, hogy az Unión belül mozgó munkavállalók csak egy tagállam szociális biztonsági rendszeréhez tartozzanak, és így el lehessen kerülni az alkalmazandó tagállami jogszabályok halmozódását, valamint az esetlegesen ebből fakadó nehézségeket.³²

46. A szociális biztonsággal kapcsolatban az egy tagállam jogszabályai alkalmazásának elve az 1408/71 rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében szerepel, amely szerint a rendelet hatálya alá tartozó személyekre csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandóak.³³

47. Az E 101-es igazolás célja az említett elv tiszteletben tartásának biztosítása, konkrét esetekben az alkalmazandó szociális biztonsági szabályozás eltérő értékeléséből fakadó joghatósági összeütközések elkerülésével.³⁴ E tekintetben az E 101-es igazolás hozzájárul az Unión belül mozgó munkavállalók jogbiztonságának biztosításához,³⁵ és ennél fogva az Unión belül a munkavállalók szabad mozgásának és a szolgáltatások szabad nyújtásának elősegítéséhez, ami az 1408/71 rendelet célját képezi.³⁶

48. Az E 101-es igazolás joghatályát illetően az állandó ítélkezési gyakorlat szerint mindaddig, amíg ezt az igazolást nem vonják vissza, vagy nem nyilvánítják érvénytelennek, az köti a fogadó tagállam illetékes intézményét, abban az értelemben, hogy annak figyelembe kell vennie azt, hogy e munkavállaló már az őt alkalmazó vállalkozás székhelye szerinti állam társadalombiztosítási jogszabályainak vannak alávetve.

30 — Lásd: az 1408/71 rendelet negyedik preambulumbekzdése, valamint 2008. április 3-i Derouin-ítélet (C-103/06, EU:C:2008:185, 20. pont).

31 — Lásd: 2010. október 14-i van Delft és társai ítélet (C-345/09, EU:C:2010:610, 52. pont).

32 — Lásd: 2012. október 4-i Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe ítélet (C-115/11, EU:C:2012:606, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 — Lásd a jelen indítvány 8. pontját. Az egy tagállam jogszabályai alkalmazásának elvét illetően lásd: 2016. október 26-i Hoogstad-ítélet (C-269/15, EU:C:2016:802, 35. és 36. pont), valamint az említett rendelet nyolcadik preambulumbekzdése.

34 — Lásd ebben az értelemben: Lenz főtanácsnok Calle Grenzshop Andresen ügyre vonatkozó indítványa (C-425/93, EU:C:1995:12, 60. pont).

35 — Az 574/72 rendelet 12a. cikke (1a) bekezdésének előkészítő munkálataiból kitűnik, hogy e cikket „[a] jogbiztonság érdekében” építették be. Lásd az 547/72 rendeletet módosító 647/2005 rendelet elfogadását eredményező tervezett indokolását (COM(2003) 468 végleges, 2. pont). Lásd még: 2015. február 12-i Bouman-ítélet (C-114/13, EU:C:2015:81, 27. pont).

36 — Lásd ebben az értelemben: 2006. február 26-i Herbosch Kiere ítélet (C-2/05, EU:C:2006:69, 20. pont). Lásd még az említett rendelet második preambulumbekzdését, valamint: 2005. május 26-i Allard-ítélet (C-249/04, EU:C:2005:329, 31. pont).

Ez az intézmény ezért a szóban forgó munkavállalót nem veheti alá a saját társadalombiztosítási rendszerének.³⁷ A Bíróság arra is rámutatott, hogy az E 101-es igazolás a fogadó állam bíróságait is köti, amelyeknek így nincs hatáskörük az E 101-es igazolás érvényességét felülvizsgálni azon tények vonatkozásában, amelyek alapján az igazolást kiadták.³⁸

49. Az 1408/71 rendelet Bíróság által értelmezett rendelkezései ily módon nem csupán egy kollíziós rendszert alakítanak ki, hanem ezzel párhuzamosan bevezetik a tagállamok közötti joghatóság megosztásának rendszerét is,³⁹ abban az értelemben, hogy az E 101-es igazolást kibocsátó intézmény rendelkezik egyedül hatáskörrel az igazolás érvényességének értékelésére, illetve arra, hogy akár hivatalból, akár valamely másik tagállam illetékes intézményének megkeresésére eldöntse, hogy a munkavállaló tényleges helyzetére vonatkozóan gyűjtött információkra figyelemmel helye van-e az említett igazolás visszavonásának vagy érvénytelenné nyilvánításának, ami azzal az eredménnyel jár, hogy ezen igazolás immár nem köti a tagállamok illetékes intézményeit és bíróságait.⁴⁰

50. Az, hogy a Bíróság hangsúlyozza a kibocsátó intézmény hatáskörének kizárólagosságát az E 101-es igazolás érvényességének értékelése kapcsán,⁴¹ nem egy formalista megközelítés eredménye, hanem álláspontom szerint azon alapul, hogy biztosítani kell az 1408/71 rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében rögzített, egy tagállam jogszabályai alkalmazása elvének tiszteletben tartását. A fogadó tagállam párhuzamos hatáskörének elismerése ugyanis elkerülhetetlenül annak kockázatával járna, hogy az adott esetre alkalmazandó jogszabályokkal kapcsolatos ellentétes határozatokkal szembesülünk, és ebből következően a kettős társadalombiztosítási fedezettség kockázatával, az összes abból fakadó következménnyel, így a munkavállaló kettős járulékfizetési kötelezettségével.⁴² A munkavállaló egyébként semmilyen jogorvoslati lehetőséggel nem rendelkezne ezen eredmény megakadályozására.⁴³

51. Az ellentmondó határozatok kockázata álláspontom szerint egyáltalán nem elhanyagolható, figyelemmel az érintett szabályozás összetettségére és a szociális biztonság terén fennálló ellentétes nemzeti érdekekre. Ahogy azt a jelen ügy jól illusztrálja, az alkalmazandó társadalombiztosítási szabályozás kérdését illetően eltérő álláspontok állhatnak fenn, abban az esetben is, ha fogadó tagállam illetékes intézménye, illetve bíróságai úgy ítélik meg, hogy a munkavállaló helyzete nyilvánvalóan nem tartozik azon rendelkezés hatálya alá, amely alapján az E 101-es igazolást kiállították.⁴⁴

37 — Lásd többek között ebben az értelemben: 2000. február 10-i FTS-ítélet (C-202/97, EU:C:2000:75, 55. pont); 2000. március 30-i Banks és társai ítélet (C-178/97, EU:C:2000:169, 42. pont); 2006. január 26-i Herbosch Kiere ítélet (C-2/05, EU:C:2006:69, 26. pont). Lásd ezenkívül: az EFTA Bíróság 2004. december 14-i Tsomakas Athanasios m.fl. kontra Staten v/Rikstrygdeverket ítélete (E-3/04, EFTA Court Report, 2004, 95. o., 31. pont), amely az E 101-es igazolásokhoz hasonlónak tekinti az egyenértékű hivatalos nyilatkozatokat („equivalent official statements”). Noha a Bíróság kifejezetten még nem döntött az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontjának i. alpontjában szereplő kivétel alapján kiállított E 101-es igazolás kötelező hatályáról, mindazonáltal kiemelte, hogy a kérdéssel kapcsolatos ítélkezési gyakorlata kiterjed azokra a helyzetekre, amelyekben az E 101-es igazolásokat az 574/72 rendelet III. címe alapján állították ki az 1408/72 rendelet II. címének hatálya alá tartozó munkavállalók vonatkozásában, anélkül, hogy bármilyen különbséget tettek volna az ott szereplő rendelkezések között. Lásd: 2015. február 12-i Bouman-ítélet (C-114/13, EU:C:2015:81, 26. pont); 2015. szeptember 9-i X és van Dijk ítélet (C-72/14 és C-197/14, EU:C:2015:564, 43. pont).

38 — Lásd: 2006. január 26-i Herbosch Kiere ítélet (C-2/05, EU:C:2006:69, 30–32. pont).

39 — Lásd ebben az értelemben: Jacobs főtanácsnok FTS-ügyre vonatkozó indítványa (C-202/97, EU:C:1999:33, 60. pont).

40 — A tagállamok felsőbb bíróságai tudomásul vették a Bíróság ítélkezési gyakorlatát. Lásd többek között a Cour de Cassation (semmitőszék, Belgium) 2003. június 2-i S.02.0039.N. sz. ügyben hozott ítéletét és a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) 2006. október 24-i StR 44/06. sz. ügyben hozott ítéletét.

41 — Lásd ebben az értelemben: 2000. február 10-i FTS-ítélet (C-202/97, EU:C:2000:75, 53–55. pont); 2000. március 30-i Banks és társai ítélet (C-178/97, EU:C:2000:169, 40–42. pont); 2006. január 26-i Herbosch Kiere ítélet (C-2/05, EU:C:2006:69, 24–26. pont, illetve 30–32. pont). Lásd még: 2015. február 12-i Bouman-ítélet (C-114/13, EU:C:2015:81, 26. és 27. pont); 2015. szeptember 9-i X és van Dijk ítélet (C-72/14 és C-197/14, EU:C:2015:564, 40. és 41. pont).

42 — E kockázat a jelen ügyben ténylegesen testet is öltött, amennyiben a francia hatóságok az érintett munkavállalókat a francia szociális biztonsági rendszer alá vonták, annak ellenére, hogy már a svájci szociális biztonsági rendszerhez tartoztak. Lásd e tekintetben a jelen indítvány 73. pontját.

43 — Bár a munkavállaló vitathatatlanul igénybe veheti az érintett tagállamban fennálló közigazgatási és bírósági jogorvoslati lehetőségeket, semmi sem zárja ki, hogy végül két ellentétes jogerős határozattal kelljen szembesülnie.

44 — Lásd a jelen indítvány 25. lábjegyzetét.

52. Még ha fel is tételezzük, hogy a már megfizetett járulékokat vissza lehet követelni, a munkavállalónak a fogadó tagállam szociális biztonsági rendszere alá vonhatósága akkor is jogbizonytalanságot eredményezhet a munkavállaló számára. Márpedig, ahogy arra a Bíróság rámutatott, a jogbiztonság követelményének még szigorúbban kell érvényesülnie a pénzügyi következményekkel járó szabályok esetén annak érdekében, hogy az érintettek pontosan megismerhessék a rájuk rótt kötelezettségek mértékét.⁴⁵ Ezenkívül e visszakövetelés elkerülhetetlenül közigazgatási, illetve bírósági bonyodalmakkal járna, ami ellentétes az 1408/71 rendelet azon általános céljával, hogy elősegítse a munkavállalók szabad mozgását az Unión belül.⁴⁶

53. A fenti észrevételek álláspontom szerint érvényesek mind a fogadó tagállam illetékes intézménye, mind pedig a fogadó tagállam bíróságai vonatkozásában. Az érintett munkavállalóval kapcsolatos következmények ugyanis nem enyhébbek abban az esetben, ha az E 101-es igazolást bíróság eljárás eredményeként utasítják el.⁴⁷

54. Ezenfelül a fogadó tagállam bíróságainak azon lehetősége, hogy elutasítsanak egy másik tagállamból származó E 101-es igazolást, álláspontom szerint nehezen egyeztethető össze azon általános elvvel, amely szerint valamely tagállam hatóságainak határozatait e tagállam bíróságai vizsgálják felül.⁴⁸ Mivel ugyanis az E 101-es igazolás a munkavállaló azon tagállam szociális biztonsági rendszeréhez tartozásait igazolja, amelyhez a kibocsátó intézmény tartozik, így ezt az igazolást e tagállam aktusának kell tekinteni.⁴⁹

55. A fentiekből az következik, hogy a Bíróságnak az E 101-es igazolás kötelező hatályára vonatkozó fennálló ítélkezési gyakorlata olyan általános megfontolásokon alapul, amelyek az 1408/71 rendelet kollíziós szabályai mögött meghúzódó elvekhez és célokhoz kapcsolódnak. Nem képzelhető el tehát ezen ítélkezési gyakorlat megváltoztatása, hacsak nem került bizonyításra, hogy e megváltoztatás valóban szükséges e szabályok megfelelő alkalmazásának biztosításához.

56. Ez annál is inkább érvényes, mivel a szociális biztonsági rendszerek koordinációjára vonatkozó keretszabályozás 2010. május 1-jei hatállyal történő felülvizsgálata során az európai jogalkotó a Bíróság E 101-es igazolás kötelező hatályára vonatkozó ítélkezési gyakorlatának kodifikálása mellett döntött, fenntartva a kibocsátó intézmény kizárólagos hatáskörét az E 101-es igazolás érvényességének értékelését illetően.⁵⁰

45 — Lásd: 1987. december 15-i Dánia kontra Bizottság ítélet (348/85, EU:C:1987:552, 19. pont).

46 — Lásd ebben az értelemben: Lenz főtanácsnok Calle Grenzshop Andresen ügyre vonatkozó indítványa (C-425/93, EU:C:1995:12, 61. pont); Jacobs főtanácsnok FTS-ügyre vonatkozó indítványa (C-202/97, EU:C:1999:33, 53. pont).

47 — Ahogy arra Szpunar főtanácsnok rámutatott a Bouman-ügyre vonatkozó indítványában (C-114/13, EU:C:2014:123, 30. pont), a fogadó tagállam általi bírósági felülvizsgálat korlátozását jogbiztonsági okok igazolják.

48 — Lásd ebben az értelemben: Jacobs főtanácsnok FTS-ügyre vonatkozó indítványa (C-202/97, EU:C:1999:33, 60. pont). Ugyanezen megfontolás magyarázhatja többek között az adó- vagy közigazgatási ügyekre, vagy az államnak a közhatalmi jogosítványai gyakorlása (*acta iure imperii*) során végrehajtott intézkedéseire vagy mulasztásaira vonatkozó felelősség kizárását a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) hatálya alól. Lásd e rendelet 1. cikkének (1) bekezdését.

49 — Ebben az összefüggésben az E 101-es igazolás kifejezi az illetékes intézmény adott ténybeli helyzetre vonatkozó jogi értékelését, vagyis azt az értékelést, amely szerint az igazolással érintett munkavállaló helyzete az 1408/71 rendelet II. címében előírt valamelyik eltérést engedő szabály hatálya alá tartozik. Lásd ebben az értelemben: Lenz főtanácsnok Calle Grenzshop Andresen ügyre vonatkozó indítványa (C-425/93, EU:C:1995:12, 59. pont).

50 — Lásd a 987/2009 rendelet „Más tagállamban kiállított dokumentumok és bizonyítékok jogi értéke” című 5. cikkét, amelynek (1) bekezdése azt írja elő, hogy valamely tagállam intézménye által a 883/2004 rendelet és a 987/2009 rendelet alkalmazása céljából egy személy helyzetének bemutatására kiállított dokumentumokat, valamint a dokumentumok kiállításának alapjául szolgáló bizonyítékokat a többi tagállam intézményei mindaddig elfogadják, amíg azokat a kiállító tagállam vissza nem vonja vagy érvénytelenné nem nyilvánítja. Lásd még a 987/2009 rendelet (12) preambulumbekzdését, amely többek között a Bíróság ítélkezési gyakorlatára, valamint az igazgatási bizottság határozataira hivatkozik. Emlékeztetőül, az új keretszabályozás a jelen ügyre időbeli hatálya miatt nem alkalmazandó. Lásd a jelen indítvány 11., 13., 17. és 18. pontját.

57. Ezt követően a belga kormány által előadottakkal⁵¹ szemben meg kell állapítani, hogy az, ha a Bíróság elismerné, hogy a fogadó tagállam illetékes intézményeinek, illetve bíróságainak lehetőségük van arra, hogy az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben elutasítsanak egy másik tagállam illetékes intézménye által kiállított E 101-es igazolást, az kétségtől a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megváltoztatását jelentené. Az E 101-es igazolás kötelező hatálya alóli ilyen kivétel ugyanis eltérést jelentene a joghatóságok tagállamok közötti, ezen ítélkezési gyakorlat által kialakított megosztásától.

58. Az alábbi elemzésben megvizsgálom az Urssaf d’Alsace és a francia kormány által azon javaslatok alátámasztása érdekében előterjesztett két fő érvet, amelyek szerint kivételt kell bevezetni az E 101-es igazolások kötelező hatálya alól, vagyis egyrészt a fogadó tagállam számára az 1408/71 rendelet által az E 101-es igazolás visszavonásának elérését célzó hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása érdekében előírt párbeszéddel és egyeztetéssel kapcsolatos eljárások állítólagos hiányosságait (D. szakasz), másrészt pedig a tisztességtelen verseny és a szociális dömping megelőzésének a Bíróság által ítélkezési gyakorlatában más összefüggésben tulajdonított jelentőséget (E. szakasz).⁵²

D – Az 1408/71 rendelet által kialakított, párbeszéddel és egyeztetéssel kapcsolatos eljárásokról

59. Bár a fogadó tagállam illetékes intézménye, illetve bíróságai nem utasíthatják el az E 101-es igazolást, az 1408/71 rendelet mindazonáltal előír egy olyan eljárást, amelyet ezen igazolás kibocsátó intézmény általi visszavonása vagy érvénytelenné nyilvánítása érdekében kell követni az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben, amelyben megállapítást nyer, hogy az igazolás kiállításának feltételei nyilvánvalóan nem teljesülnek.

60. Ez az eljárás az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében rögzített lojális együttműködés elvén alapul, amely mind a fogadó tagállamra mind az E 101-es igazolást kibocsátó államra kötelező.

61. A lojális együttműködés elve, ahogy az az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdéséből kitűnik, egyfelől azt követeli meg a fogadó tagállam illetékes intézményétől, hogy folytasson párbeszédet az E 101-es igazolást kiállító intézménnyel, amennyiben úgy ítéli meg, hogy az igazolás kiállításának feltételei nem állnak fenn.⁵³ Ez véleményem szerint többek között abban a jelen esethez hasonló helyzetben áll fenn, amikor a fogadó tagállam illetékes intézménye úgy ítéli meg, hogy az igazolás hiányos.⁵⁴ Ilyen esetben az együttműködés elve tehát azt igényli, hogy a kibocsátó intézménynek legyen lehetősége az igazolás kijavítására, vagy adott esetben visszavonására.

62. Az igazolás kiállításának időpontja szintén nem befolyásolhatja a fogadó tagállam illetékes intézményének arra irányuló kötelezettségét, hogy párbeszédet folytasson a kibocsátó intézménnyel, amennyiben úgy ítéli meg, hogy az E 101-es igazolás visszavonásának van helye.⁵⁵ Emlékeztetőül, noha kívánatos, hogy az E 101-es igazolást az abban hivatkozott időszakot megelőzően állítsák ki, az ezen

51 — Lásd a jelen indítvány 43. pontját.

52 — Lásd a jelen indítvány 42. pontját.

53 — Lásd még a 987/2009 rendelet 5. cikkének (2) bekezdését, amely szerint amennyiben a dokumentum érvényessége vagy az abban szereplő bejegyzések alapját képező tények pontossága tekintetében kétség merül fel, a dokumentumot átvevő tagállami intézmény kéri a kiállító intézménytől a szükséges pontosításokat, valamint adott esetben a dokumentum visszavonását. A kiállító intézmény felülvizsgálja a dokumentum kiállításának alapját képező indokokat és szükség esetén visszavonja a dokumentumot. Emlékeztetőül, a 987/2009 rendelet a jelen ügyre időbeli hatálya miatt nem alkalmazandó. Lásd a jelen indítvány 13. pontját.

54 — Mind az Urssaf d’Alsace, mind a francia kormány hivatkozott arra a körülményre, hogy a szóban forgó E 101-es igazolások nem tartalmazták azon hajók nevét, amelyekre az érintett munkavállalókat helyezték, sem szolgáltatásaik teljesítésének helyszíneit.

55 — Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban a kérdést előterjesztő bíróság előadta, hogy a jelen esetben az E 101-es igazolásokat a svájci intézmény két részletben állította ki, és bizonyos mértékben visszamenőleges jelleggel.

időszak során, sőt annak lejártát követően is kiállítható.⁵⁶ E következtetés alapja az, hogy az igazolás önmagában nem keletkeztet jogot, illetve jogviszonyt, hanem csak annak tanúsítására irányul, hogy a munkavállaló a hivatkozott időszak során a kibocsátó intézmény szociális biztonsági rendszeréhez tartozik.

63. A lojális együttműködés elve másfelől azt a kötelezettséget rója az E 101-es igazolást kibocsátó intézményre, hogy a társadalombiztosítási téren irányadó jog meghatározására vonatkozó szabályok alkalmazása érdekében megfelelően mérlegelje a releváns tényeket, és ezáltal garantálja az E 101-es igazolásban szereplő megállapítások pontosságát.⁵⁷ Ebben az összefüggésben ezen intézmény feladata, hogy az E 101-es igazolás kiadásának megalapozottságát felülvizsgálja, és adott esetben visszavonja az igazolást, amikor a fogadó tagállam illetékes intézménye kételyét fejezi ki az igazolás alapjául szolgáló tények, és ezáltal a benne szereplő megállapítások helyállóságával kapcsolatban, többek között azért, mert nem tartották be az 1408/71 rendelet 14. cikkében foglalt követelményeket.⁵⁸

64. Amennyiben az érintett intézmények észszerű időn belül nem találnak megoldást, az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdése rögzíti a migráns munkavállalók szociális biztonságával foglalkozó igazgatási bizottság (a továbbiakban: igazgatási bizottság) megkeresésének lehetőségét.⁵⁹ Az 1408/71 rendelet 81. cikkének a) pontja alapján e bizottság feladata többek között az igazgatási jellegű kérdések és az említett rendelet rendelkezéseiből eredő értelmezési kérdések kezelése.⁶⁰

65. Amennyiben az igazgatási bizottságnak nem sikerül összehangolnia az érintett intézmények álláspontjait a konkrét esetre alkalmazandó jogszabályok tárgyában, akkor a fogadó államnak még mindig megvan a lehetősége arra, hogy a kibocsátó intézmény tagállamában fennálló esetleges jogorvoslati lehetőségek sérelme nélkül⁶¹ kötelezettségszegés megállapítása iránt eljárást kezdeményezzen e tagállammal szemben az EUMSZ 259. cikk alapján.⁶² Hozzáteszem, hogy az ilyen eljárás a Bizottság közvetítésével is megindítható.⁶³ A jelen esetben ugyanakkor az E 101-es

56 — Lásd: 2000. március 30-i Banks és társai ítélet (C-178/97, EU:C:2000:169, 53. pont). Lásd még az igazgatási bizottságnak az 1408/71 rendelet 14. cikke (1) bekezdése a) pontjának, 14a. cikke (1) bekezdése a) pontjának és 14b. cikke (1) és (2) bekezdésének alkalmazásáról szóló, 2000. december 13-i 181. határozata (2001/891/EK) (HL 2001. L 329., 73. o.) 6. pontját. Lásd továbbá az igazgatási bizottság 1408/71 rendelet 14. cikke (1) bekezdése a) pontjának, 14a. cikke (1) bekezdése a) pontjának és 14b. cikke (1) és (2) bekezdésének alkalmazásáról szóló, 1985. október 17-i 126. határozatának (HL 1986. C 141., 43. o.) 1. pontját, amelyből kitűnik, hogy az 574/72 rendelet 11. és 11a. cikkében hivatkozott intézmény köteles kiállítani egy tanúsítványt az alkalmazandó jogszabályokról (E 101-es igazolás), még akkor is, ha e tanúsítványt a joghatósággal rendelkező államtól eltérő állam területén kifejtett tevékenység megkezdése után kéri.

57 — Lásd többek között: 2000. február 10-i FTS-ítélet (C-202/97, EU:C:2000:75, 51. pont). A Bíróság ezenkívül kimondta, hogy az 1408/71 rendelettel létrehozott kollíziós szabályok rendszerének alkalmazása csupán az érintett munkavállaló helyzetétől függ (2010. október 14-i van Delft és társai ítélet, C-345/09, EU:C:2010:610, 52. pont). Azon körülményeket illetően, amelyeket az alkalmazandó jogszabályok meghatározásánál figyelembe kell venni, lásd: 2012. október 4-i Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe ítélet (C-115/11, EU:C:2012:606, 45. és 46. pont), amelyből kitűnik többek között, hogy az érintett intézménynek a munkavállaló tényleges helyzetére kell alapoznia a megállapításait, és adott esetben meg kell tagadnia az E 101-es igazolás kiadását.

58 — Lásd többek között: 2000. február 10-i FTS-ítélet (C-202/97, EU:C:2000:75, 56. pont). Lásd továbbá az igazgatási bizottság 181. határozata 7. pontjának a) és c) alpontját, id. m.. Bár e határozat közvetlenül nem alkalmazható az ügyben, mivel a szóban forgó E 101-es igazolásokat az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontjának i. alpontja alapján állították ki, amely rendelkezésre e határozat nem hivatkozik, ugyanakkor az említett 181. határozat nagy mértékben a Bíróság ítélkezési gyakorlatát tükrözi, amely minden olyan helyzetre vonatkozik, amelyben E 101-es igazolást állítottak ki az 574/72 rendelet III. címének rendelkezései alapján. Lásd e tekintetben a jelen indítvány 37. pontját.

59 — Lásd még az igazgatási bizottság 181. határozatának 9. pontját, i. m., valamint: 2000. február 10-i FTS-ítélet (C-202/97, EU:C:2000:75, 57. pont); 2000. március 30-i Banks és társai ítélet (C-178/97, EU:C:2000:169, 44. pont); 2006. január 26-i Herbosch Kiere ítélet (C-2/05, EU:C:2006:69, 28. pont).

60 — Az 1408/71 rendelet 80. cikke (3) bekezdésének megfelelően az igazgatási bizottság a rendelet értelmezésével kapcsolatos kérdésekben csak egyhangúlag dönthet.

61 — Lásd még az 1408/71 rendelet 81. cikkének a) pontját, amelyből kitűnik, hogy az igazgatási bizottság hatásköre nem sérti a hatóságok, intézmények és érintett személyek azon jogát, hogy a tagállamok jogszabályaiban, valamint e rendeletben vagy a Szerződésben előírt eljárást kezdeményezzenek, illetve bírósághoz forduljanak.

62 — Lásd ebben az értelemben: 2000. február 10-i FTS-ítélet (C-202/97, EU:C:2000:75, 58. pont); 2000. március 30-i Banks és társai ítélet (C-178/97, EU:C:2000:169, 48. pont), és 2006. január 26-i Herbosch Kiere ítélet (C-2/05, EU:C:2006:69, 29. pont).

63 — A tárgyalás során a Bizottság képviselője kiemelte, hogy ismeretei szerint soha egyik tagállam sem kérte a Bizottságtól, hogy indítsa kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást egy másik tagállammal szemben azzal az indokkal, hogy az e tagállamhoz tartozó intézmények nem tartották tiszteletben az E 101-es igazolásokban szereplő megállapítások helyállóságának biztosítására irányuló kötelezettségüket. E megállapítás meglepő lehet, figyelemmel azon jelentős nemzeti érdekekre, amelyek többek között az Urssaf d'Alsace és a francia kormány észrevételei szerint láthatóan érintettek.

igazolásokat kibocsátó állam ellen indított kötelezettségszegés megállapítása iránt eljárás kizárt, mivel a Svájci Államszövetség nem tagállama az Uniónak. Az EK–Svájc-megállapodás ezzel szemben rögzíti az e megállapodás alapján létrehozott vegyes bizottság megkeresésének lehetőségét, amelynek éppen az a feladata, hogy eldöntse, milyen intézkedéseket kell hozni komoly gazdasági vagy társadalmi nehézségek esetén.⁶⁴

66. Márpedig, annak elkerülése érdekében, hogy a különböző tagállamok illetékes intézményei vagy bíróságai ellentétes határozatokat hozzanak a konkrét esetre alkalmazandó jogszabályokat illetően, ami jelentősen veszélyeztetné az érintett munkavállalók jogbiztonságát, és ebből következően sértené az Unión belüli szabad mozgásukat, az 1408/71 rendelet szerinti párbeszédre és egyeztetésre irányuló eljárások kizárnak minden egyoldalú fellépést a fogadó tagállam illetékes intézménye vagy bíróságai részéről.

67. Az Urssaf d’Alsace és a francia kormány ugyanakkor előadják, hogy az ilyen egyoldalú fellépések szükségesek az olyan, az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben, amikor a kibocsátó intézmény annak ellenére nem vonja vissza az E 101-es igazolást, hogy megállapítást nyert, hogy az igazolás kiállításának feltételei nyilvánvalóan nem teljesülnek.

68. Erre az érve azonban nem lehet eredményesen hivatkozni a jelen ügyben az E 101-es igazolás kötelező hatálya alóli kivétel igazolása céljából.

69. Úgy vélem ugyanis, hogy nem került bizonyításra, hogy az 1408/71 rendelet által kialakított eljárások nem alkalmasak az e rendelet által előírt kollíziós szabályok megfelelő alkalmazásának biztosítására, akár az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben is, amennyiben ezen eljárásokat az érintett tagállamok illetékes intézményei ténylegesen végigvizsgálják. E tekintetben meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a francia hatóságok nem merítették ki az 1408/71 rendelet alapján rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségeket.

70. Először, noha a francia hatóságok vitathatatlanul párbeszédet kezdeményeztek a kibocsátó svájci intézménnyel, felhívva azt a szóban forgó E 101-es igazolások visszavonására, e hatóságok, ahogy azt a francia kormány a tárgyalás során megerősítette, mindazonáltal az említett intézmény 2011. augusztus 18-i válaszát követően felhagytak e párbeszédrel.

71. Márpedig e válasszal a svájci intézmény álláspontom szerint egyrészt elfogadta a francia hatóságok álláspontját az 1408/1971 rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontja i. alpontjának értelmezését illetően, elismerve, hogy e rendelkezés nem alkalmazható az érintett munkavállalókra, amennyiben ezek a hajók fedélzetén gyakorolt tevékenységüket ténylegesen kizárólag francia területen fejtik ki. Másrészt ezen intézmény ennek ellenére nem gondoskodott a vitatott E101-es igazolások visszavonásáról vagy érvénytelenné nyilvánításáról, és azt sem értékelte az egyes igazolások vonatkozásában konkrétan, hogy a francia hatóságok által tett megállapításokra figyelemmel vissza kell-e azokat vonni, illetve érvénytelenné kell-e nyilvánítani őket.⁶⁵ Ezenkívül a svájci intézmény arra hívta fel a francia hatóságokat, hogy mondjanak le egy visszamenőleges korrekcióról, ami ellen az utóbbiak tiltakoztak.⁶⁶

64 — Lásd az EK–Svájc-megállapodás 14. cikkét és különösen (2) bekezdését.

65 — Lásd a jelen indítvány 27., 38. és 39. pontját. Az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdésének a) pontjában előírt kivétel alkalmazási körét illetően lásd: 2015. március 19-i Kik-ítélet (C-266/13, EU:C:2015:188, 59. pont), amelyben a Bíróság kimondta, hogy e kivétel a lényegében olyan feltételek mellett lezajló, utazó munkát végző személyekkel kapcsolatban irányadó, amelyek esetében a munkavégzés nem köthető konkrét helyhez.

66 — Megjegyzem, hogy az 1408/71 rendelet és az 574/72 rendelet nem tartalmaz semmilyen utalást az E 101-es igazolás visszavonása vagy érvénytelenné nyilvánítása esetén elvégzendő korrekciókat illetően. Lásd ezzel kapcsolatosan a Bizottság gyakorlati útmutatóját, hiv. mű, 36–37. o., amelyből kitűnik, hogy „[h]a az alkalmazandó jogszabályok meghatározására irányuló kezdeti eljárás során megadott információk nem voltak szándékosan tévesek, a felülvizsgálatból fakadó minden változás csak a jövőre nézve hatályos”.

72. Ebből az következik, hogy a francia hatóságok és a svájci intézmény között folyt párbeszéd eredményeként bizonyos problémák megoldatlanok maradtak. Márpedig nem zárható ki, hogy egyetértés jöhetett volna létre közöttük, ha a párbeszédet tovább folytatták volna.

73. Megjegyzem ezenkívül, hogy a francia hatóságok csak több mint három és fél évvel az A-Rosa francia rendszerben való járulékfizetés elmaradásából előállt hátralékról való értesítését követően kezdték meg a párbeszédet a svájci kibocsátó intézménnyel. E hatóságok valójában egyoldalúan a francia szociális biztonsági rendszer hatálya alá vonták az érintett munkavállalókat, anélkül hogy figyelembe vették volna, hogy azok már a svájci szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartoztak.⁶⁷

74. Másodszor, az igazgatási bizottság megkeresésének 1408/71 rendelet 84a. cikkében előírt lehetőségét a jelen ügyben nem vizsgálták meg annak érdekében, hogy összehangolják a francia hatóságok és a svájci intézmény álláspontját. Az e bizottság által hozott határozat kötelező jellegének hiánya⁶⁸ ellenére nem zárható ki, hogy égisze alatt megoldást lehetett volna találni.

75. A fentiekből az következik, hogy az ügy tényállása nem mutathat rá az 1408/71 rendelet által kialakított eljárások állítólagos hiányosságaira, mivel ezen eljárásokat ténylegesen áthágták a jelen ügyben. Egyébként semmilyen alapját nem látom annak, hogy a Bíróság általánosabb jelleggel úgy tekinthesse, hogy az eljárások átfogó jelleggel nem megfelelőek ahhoz, hogy biztosítani lehessen e rendelet rendelkezéseinek megfelelő alkalmazását.

76. Egyáltalán nem kívánom kizárni, hogy az 1408/71 rendelet keretében kialakított eljárások javítása célszerű lehetne az e rendelet II. címében szereplő rendelkezések megfelelő alkalmazásának biztosítása érdekében.⁶⁹ E problémakör azonban lényegileg az európai jogalkotó hatáskörébe tartozik. E tekintetben megállapítom, hogy egyes változtatásokra már sor került,⁷⁰ valamint, hogy e kérdéskör jelenleg európai szinten jogalkotási viták tárgyát képezi.⁷¹

77. E körülmények összességére figyelemmel úgy vélem, hogy az Urssaf d'Alsace és a francia kormány részéről az 1408/71 rendelet által kialakított eljárások állítólagos hiányosságaira vonatkozóan hivatkozott érvekre nem lehet eredményesen hivatkozni az E 101-es igazolás kötelező hatálya alóli kivétel igazolása érdekében.

67 — Lásd a jelen indítvány 21–26. pontját.

68 — A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az igazgatási bizottság nem jogosult normatív jellegű aktusok elfogadására, és e bizottság határozata nem kötelezheti a társadalombiztosítási intézményeket arra, hogy az uniós jog alkalmazása során bizonyos módszereket kövessenek vagy bizonyos értelmezéseket fogadjanak el. Lásd ebben az értelemben: 1981. május 14-i Romano-ítélet (98/80, EU:C:1981:104, 20. pont); 1992. július 8-i Knoch-ítélet (C-102/91, EU:C:1992:303, 52. pont).

69 — Az igazgatási bizottság által hozott határozatok kötelező jellegének hiánya álláspontom szerint a jelenlegi rendszer bizonyos gyengeségét mutatja; e körülmény egyébként eleve kizárja, hogy e bizottság határozatainak megalapozottságát az uniós bíróságok felülvizsgálják.

70 — Lásd többek között a 465/2012 rendelet által módosított 1408/71 rendelet 71. cikkének (2) bekezdését, amely szerint az igazgatási bizottság a Szerződésben meghatározott minősített többséggel dönt, kivéve saját szabályainak tekintetében, illetve az igazgatási bizottságnak a dokumentumok érvényességére, az alkalmazandó jogszabályok meghatározására és a 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti ellátások biztosítására vonatkozó, párbeszédre alapuló és békéltető eljárás létrehozásáról szóló, 2009. június 12-i A1. határozatát (HL 2010. C 106., I. o.), amely 2010. május 1-jén lépett hatályba. Lásd még az igazgatási bizottságnak a csalások és a hibák elleni küzdelem terén a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK tanácsi rendelet és 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet keretében zajló együttműködésről szóló, 2010. március 18-i H5. határozatát (HL 2010. C 149., 5. o.).

71 — Lásd e tekintetben az Európai Unió belüli szociális dömpingről szóló, 2016. szeptember 14-i európai parlamenti állásfoglalás [2005/2255(INI)] [P8_TA-PROV(2016)0346] 9. pontját, amelyben többek között hangsúlyozzák, hogy ha komoly kétségek merülnek fel a kiküldetés valóságával kapcsolatban, a fogadó tagállam illetékes hatóságai számára lehetővé kell tenni, hogy a küldő állam illetékes hatóságaival együttműködve ellenőrizzék az A1 jelű nyomtatvány megbízhatóságát. Lásd még a Parlament Foglalkoztatási és Szociális Bizottságának 2016. augusztus 18-i kapcsolódó jelentését (A8–0255/2016).

E – A tisztességtelen verseny és a szociális dömping megelőzéséről szóló ítélkezési gyakorlat

78. Az Urssaf d’Alsace és a francia kormány a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatára hivatkoznak, amely szerint a szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának igazolására alkalmas, közérdeken alapuló kényszerítő indokok között szerepel többek között a munkavállalóknak a minimálbérnél alacsonyabb bért fizető vállalkozások által keltett tisztességtelen verseny megelőzése annyiban, amennyiben e célkitűzés a munkavállalóknak a szociális dömping elleni küzdelem révén történő védelmének célkitűzésébe illeszkedik.⁷²

79. E felek azt állítják, hogy a tisztességtelen verseny és a szociális dömping megelőzésének célja analógia útján igazolja, hogy az E 101-es igazoláshoz kapcsolódó joghatás kivételes jelleggel ne kösse a tagállam illetékes intézményét, illetve bíróságait. E tekintetben az Urssaf d’Alsace rámutat, hogy egyes nemzeti szociális biztonsági intézmények nem „vesznek részt a játékban”, és egyáltalán nem végeznek semmilyen ellenőrzést, mielőtt kiállítanak a munkavállaló által kért E 101-es igazolásokat. Ehhez hasonlóan, a francia kormány úgy véli, hogy az E 101-es igazolásokat kibocsátó állam egyes intézményei vagy hatóságai számára vonzó lehet, hogy olyan E 101-es igazolásokat állítsanak ki, amelyeket nem lenne szabad, egyfajta tisztességtelen versenyt folytatva más tagállamokkal szemben.

80. Meg kell állapítani, hogy a hivatkozott ítélkezési gyakorlat arra a kérdésre vonatkozik, hogy az adott területtel kapcsolatos harmonizáció hiányában⁷³ figyelembe lehet-e venni az Unión belül a munkavállalók szabad mozgását és a szolgáltatásnyújtás szabadságát érintő korlátozások igazolására alkalmas, közérdeken alapuló kényszerítő indokként a tisztességtelen verseny és a szociális dömping megakadályozásához hasonló célokat.

81. A jelen ügy összefüggésében nem egyes gazdasági szereplők aktusai igazolják a szabad mozgás korlátozását, hanem az, hogy más tagállamok elmulasztották kialakítani az ahhoz szükséges elégséges ellenőrzést, hogy biztosítani lehessen az 1408/71 rendelet II. címében foglalt rendelkezések által előírt kollíziós szabályok megfelelő alkalmazását.

82. Ebből következik, hogy az Urssaf d’Alsace és a francia kormány által hivatkozott, a tisztességtelen versenyre és a szociális dömpingre vonatkozó problémakört valójában azáltal lehetne ténylegesen megoldani, ha a tagállamok egyszerűen tiszteletben tartanák az 1408/71 rendeletből következő kötelezettségeket. Márpedig, ahogy azt fent kifejtettem, az e rendelet keretében kialakított, párbeszéddel és egyeztetéssel kapcsolatos eljárások éppen e kötelezettségek tagállamok általi tiszteletben tartását célozzák.⁷⁴

83. E megállapításra figyelemmel úgy vélem, hogy a tisztességtelen verseny és a szociális dömping megakadályozására irányuló célokra nem lehet a jelen ügyben annak érdekében eredményesen hivatkozni, hogy azokkal igazolják az E 101-es igazolás kötelező hatálya alóli kivételt.

72 — Többek között a következő ítéletekre hivatkoznak: az 1999. november 23-i Arblade és társai ítélet (C-369/96 és C-376/96, EU:C:1999:575, 38. pont), a 2008. április 3-i Rüffert-ítélet (C-346/06, EU:C:2008:189, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), a 2010. október 7-i dos Santos Palhota és társai ítélet (C-515/08, EU:C:2010:589, 47. és 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), a 2012. december 19-i Bizottság kontra Belgium ítélet (C-577/10, EU:C:2012:814, 45. pont) és a 2014. december 3-i De Clercq és társai ítélet (C-315/13, EU:C:2014:2408, 69. pont). Hivatkoznak ezenkívül az 1997. december 2-i Dafeki-ítéletre (C-336/94, EU:C:1997:579), amelynek 21. pontjában a Bíróság megállapította, hogy egy közösségi migráns munkavállaló szociális ellátási jogosultságaira vonatkozó eljárásokban a tagállami társadalombiztosítási intézmények és bíróságok kötelesek a többi tagállam illetékes hatóságai által kiállított, a személyi állapotra vonatkozó okiratokat és hasonló dokumentumokat figyelembe venni, amennyiben azok helyességét nem kérdőjelezzik meg komolyan konkrét, az adott egyedi esetre vonatkozó bizonyítékok.

73 — Lásd többek között: 1997. december 2-i Dafeki-ítélet (C-336/94, EU:C:1997:579, 16. pont), 2010. október 7-i dos Santos Palhota és társai ítélet (C-515/08, EU:C:2010:589, 25. pont) és 2012. december 19-i Bizottság kontra Belgium ítélet (C-577/10, EU:C:2012:814, 43. és 44. pont).

74 — Lásd a jelen indítvány 59–66. pontját.

84. E tekintetben emlékeztetni kell arra is, ahogy azt a Bizottság is megerősítette, hogy az uniós jogból fakadó kötelezettségek attól függetlenül kötik a tagállamokat, hogy más tagállamok esetlegesen nem teljesítették az őket terhelő kötelezettségeket.⁷⁵ Egyik tagállam sem jogosult tehát egyoldalú korrekciós, illetve védelmi intézkedéseket tenni annak érdekében, hogy az uniós rendelkezéseknek valamely másik tagállam általi esetleges figyelmen kívül hagyását ellensúlyozza.⁷⁶ Ellenkező esetben veszélybe kerülne az 1408/71 rendelet által kialakított kollíziós rendszer.

85. Konklúzióként emlékeztetni kell arra, hogy a jelen indítványban ismertetett elemzés az alapeljárás adataira figyelemmel nem vonatkozik a munkavállaló, illetve munkáltatója részéről fennálló joggal való visszaélésre, illetve csalásra.⁷⁷ Ily módon nem lehet kizárni, hogy a jövőben szükségessé válhat az E 101-es igazolás kötelező hatályára vonatkozó ítélkezési gyakorlat olyan helyzetekre való alkalmazhatóságának pontosítása, amelyekben ilyen visszaélést vagy csalást állapítottak meg.

V – Végkövetkeztetések

86. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre a következőképpen válaszoljon:

Amíg a kiállító intézmény nem vonja vissza vagy nem nyilvánítja érvénytelennek a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK rendelet 12a. cikke (1a) bekezdésének megfelelően kiállított E 101-es igazolást, amely azt tanúsítja, hogy a munkavállaló a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontjának i. alpontja alapján ezen tagállam szociális biztonsági rendszerének tagja, az igazolás még akkor is köti a fogadó tagállam illetékes intézményét és bíróságait, ha azok megállapították, hogy a munkavállaló tevékenységének feltételei nyilvánvalóan nem tartoznak ez utóbbi rendelkezés tárgyi hatálya alá.

75 — Lásd ebben az értelemben: 1976. február 26-i Bizottság kontra Olaszország ítélet (52/75, EU:C:1976:29, 11. pont), amelyben a Bíróság hangsúlyozta, hogy a Szerződés nem szorítkozik arra, hogy kölcsönös kötelezettségeket állapítson meg azon jogalanyok számára, amelyekre vonatkozik, hanem olyan új jogrendszert hozott létre, amely szabályozza az említett jogalanyok hatásköreit, jogait és kötelezettségeit, valamint a jogsértések megállapításához és szankcionálásához szükséges eljárásokat.

76 — Lásd: 1996. május 23-i Hedley Lomas ítélet (C-5/94, EU:C:1996:205, 20. pont).

77 — Lásd a jelen indítvány 36. pontját. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint nem lehet az európai uniós jogi normákra csalárd módon vagy visszaélésszerűen hivatkozni. Lásd: 2016. július 28-i Kratzer-ítélet (C-423/15, EU:C:2016:604, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).